

آشنایی با اقدام پژوهی و مراحل آن

اقدام پژوهی به انجام مطالعه ای گفته می شود که برای بهبود فرآیند های کاری و آموزشی و ایجاد تغییرات مثبت در آن ها انجام می شود. اقدامات پژوهی در حوزه آموزش و پرورش، بسیار مورد توجه قرار می گیرند و به معلمان اجازه می دهند تا از طریق بررسی و تحلیل مشکلات موجود در محیط آموزشی، به راه حل های عملی و کاربردی دست یابند.

آشنایی با اقدام پژوهی

معرفی اقدام پژوهی

این نوع پژوهش برای مشکل یابی در محیط کاری یا آموزشی و بر طرف کردن آن مشکل، مورد استفاده قرار می گیرد. معمولاً اقدامات پژوهی توسط فرد یا گروهی از افراد که درگیر مسئله هستند، انجام می گیرد. اصلی ترین هدف از انجام این پژوهش ها افزایش و بهبود عملکرد در محیط های آموزشی و کاری است. این گونه پژوه ها به افراد امکان می دهد تا از طریق تا تحلیل داده ها و با بررسی بازخورد های مداوم، نتایج قابل توجهی را به دست آورند.

آشنایی با اهداف اقدامات پژوهی

اقدامات پژوهی برای اهداف مختلف مورد استفاده قرار می گیرند. مهم ترین اهداف از انجام این پژوهش ها عبارت اند از:

- شناسایی و حل مشکلات عملی

شناخت مشکلات مختلف در محیط های کاری و آموزشی، تمرکز بر مشکلات واقعی در این محیط ها و پیدا کردن روش های موثر برای رفع این مشکلات

- بهبود فرایند ها و روش ها

بهینه سازی روش های موجود و مرسوم در محیط های کاری و اداری در جهت افزایش کارایی

- ارتقا دانش و مهارت ها

ایجاد فرصت های بی نظیر یادگیری و توسعه حرفه ای برای افراد حاضر در محیط های کاری یا آموزشی

- ایجاد تغییرات مثبت

ایجاد تغییرات سازنده و پایدار در محیط آموزشی و کاری

- افزایش مشارکت و تعامل

بالا بردن روحیه کار تیمی و تشویق اعضای گروه یا سازمان برای تعامل بیشتر

- ارتقای کیفیت خدمات

بهبود و افزایش کیفیت خدمات ارائه شده به مشتریان یا مخاطبان

- ارزیابی و بازبینی مستمر

ارزیابی مداوم و ایجاد فرایندهای بازبینی در جهت تضمین بهبود مستمر وضعیت افراد حاضر در محیط های آموزشی یا کاری

مراحل اقدامات پژوهی

اقدام پژوهی یک فرایند چند مرحله ای بوده و برای رسیدن به نتایج صحیح و قابل استناد بایستی تمام این مراحل را به صورت گام به گام و اصولی پیش ببرید. در ادامه مراحل اقدامات پژوهی را به صورت کامل و مفصل توضیح داده ایم.

شناسایی کامل مشکل

در مرحله نخست، فرد یا گروه پژوهشگر بایستی مشکلی که در محیط خود با آن مواجه است را به طور کامل و دقیق شناسایی کند. مشکل با توجه به محیطی که اقدامات پژوهی در آن انجام می شوند، متفاوت است. مثلاً در محیط های آموزشی مشکل می تواند در رابطه با رفتار دانش آموزان، روش تدریس و هر گونه چالش آموزشی دیگر باشد. در محیط کاری نیز مشکل اغلب مربوط به عملکرد کارکنان یا عدم رضایت آن ها از شرایط کاری است.

شناسایی مشکل یک مرحله بسیار مهم در فرایند اقدامات پژوهی بوده و اقدامات بعدی بر اساس این پایه انجام می شوند. از این رو پژوهشگر باید نهایت تلاش خود را بکند تا مشکل اصلی پژوه خود را تعیین کند.

جمع آوری اطلاعات

بعد از شناسایی مشکل اصلی، لازم است تا پژوهشگران اطلاعات لازم را در رابطه با آن جمع آوری کنند. جمع آوری اطلاعات در اقدامات پژوهی از طریق زیر قابل انجام است:

- **مشاهدات**
- **مصاحبه ها**
- **پرسشنامه ها**
- **و سایر داده های دیگری**

اطلاعات جمع آوری شده بایستی به گونه ای باشد که به درک بهتر مشکل کمک کند. برای آن که اطلاعات قابل اعتماد و قابل استفاده باشند، حتما لازم است تا از شیوه های استاندارد و ابزار معتبر برای جمع آوری آن ها استفاده شده باشد.

تحلیل اطلاعات

پس از جمع آوری اطلاعات، نوبت به تحلیل آن ها می رسد. اطلاعاتی که از روش های مختلف جمع آوری شده اند باید به دقت و با حساسیت کافی مورد بررسی قرار بگیرند. این کار بدان جهت انجام می شود که علل اصلی مشکل مشخص شوند. در صورتی که تحلیل اطلاعات به صورت تخصصی و اصولی انجام شود، بینش های جدیدی در مورد مشکل برای پژوهشگر آشکار می شود. شایان ذکر است که روش های آماری و تحلیلی از مهم ترین و بهترین مند ها برای تحلیل اطلاعات یک **اقدام پژوهی** هستند.

اهمیت تجزیه و تحلیل در اقدامات پژوهی

ارائه برنامه برای اقدام

بعد از انجام مراحل گفته شده و شناسایی کامل علل مشکل، نوبت به ارائه برنامه ای برای اقدام در جهت رفع آن می رسد. این برنامه شامل موارد زیر است:

- تعیین اهداف مشخص
- انتخاب راهبرد ها و اقدامات عملی برای حل مشکل
- بهبود وضعیت موجود

برای آن که برنامه ارائه شده توسط پژوهشگر مفید باشد بایستی از ویژگی هایی همچون دقت، قابلیت اجرا و تناسب با منابع و شرایط موجود، برخوردار باشد.

اجرای برنامه اقدام

در مرحله قبل یک برنامه دقیق و قابل اجرا تدوین می شود. حال در این مرحله همان برنامه به اجرا گذاشته می شود. توجه داشته باشید که بدون همکاری و مشارکت تمامی افراد درگیر در طرح پژوهی، نمی توان یک اجرای موثر داشت. همچنین لازم است تا پژوهشگر نظارت دقیق و جامع بر روی اجرای برنامه تدوین شده داشته باشد. یعنی اقدامات را به طور مستمر ارزیابی و مستند سازی کند.

ارزیابی و بازبینی

پس از اجرای برنامه، پژوهشگر نتایجی را به دست می آورد. این نتایج باید مورد ارزیابی و آنالیز قرار بگیرند تا پژوهشگر بتواند میزان موفقیت طرح ارائه شده و اقدامات انجام شده را بسنجد. ارزیابی و بازبینی می توانند شامل مراحل زیر باشند

- بررسی تغییرات حاصل شده
- میزان دستیابی به اهداف
- بازخورد های افراد درگیر

در این مرحله پژوهشگر می توان با ارزیابی و بازبینی نتایج، اصلاحاتی را در طرح خود اعمال کند.

اشتراک گذاری نتایج

آخرین مرحله از یک اقدام پژوهی اشتراک گذاری نتایج آن است. این نتایج می توانند به صورت گزارش یا مقاله در سمینار ها و کنفرانس ها به نمایش گذاشته شوند تا دیگر هم از آن بهره ببرند. پژوهشگر بایستی نتایج حاصل از **اقدام پژوهی** را با زبانی ساده و قابل فهم برای همه انتشار دهد.

چالش های اقدام پژوهی

اگر قصد شروع و انجام **اقدام پژوهی** را دارید، بایستی به این نکته توجه ویژه ای داشته باشید که در تمام مراحل و فرایندهای انجام این کار، با چالش های مختلف رو به رو خواهید شد. در واقع انجام اقدامات پژوهی نیازمند صرف وقت و انرژی بسیار زیاد بوده و حتما باید پژوهشگر کار خود را بسیار جدی بگیرد و برای تمام مراحل آن برنامه ریزی درست و مناسب داشته باشد.

مهم ترین چالش های انجام اقدامات پژوهی را می توان موارد زیر دانست:

- تعریف دقیق مشکل
- جمع آوری داده های کافی و معتبر
 - تحلیل دقیق داده ها
 - مقاومت در برابر تغییر
 - محدودیت منابع
 - ارزیابی نتایج به طور دقیق
- انتشار نتایج به صورت شفاف و موثر

پشت سر گذاشتن این چالش ها و رسیدن به یک **اقدام پژوهی** معتبر و با ارزش، نیازمند مهارت ها و استراتژی های مناسب برای مدیریت و حل آن ها است.

چگونگی مواجهه با انواع چالش های مختلف در رابطه با اقدامات پژوهی

پیشنهاد برای اقدام پژوهی

برای انجام **اقدام پژوهی** معتبر و با کیفیت، توجه به پیشنهاد های زیر توصیه می شوند.

- انتخاب موضوع مناسب

به شما پیشنهاد می‌کنیم که حتما موضوع **اقدام پژوهی** خود را با توجه به مباحثی که به آن‌ها علاقه مندید، انتخاب کنید. همچنین توجه داشته باشید موضوعی که انتخاب کرده‌اید، از نظر پژوهی ارزش داشته باشد و حائز اهمیت باشد

- تعریف دقیق مسئله

قبل از اقدام به شروع پژوه خود بایستی مسئله‌ای که قرار است به بررسی و تحلیل آن پردازید را به طور دقیق بیان کرده و تمام جوانب مختلف آن را بسنجید. این کار باعث می‌شود تا راحت‌تر و سریع‌تر به نتایج دلخواه برسید.

- **بررسی منابع و مراجع مختلف پژوهی**
- **بررسی منابع و مراجع مختلف پژوهی قبل از اقدام به جمع‌آوری داده‌ها، باعث می‌شود تا شما دید بهتر و کامل‌تری را نسبت به اقدام پژوهی خود داشته باشید و بتوانید داده‌های بهتر و معتبرتری را جمع‌آوری کنید.**
- **توجه به روش پژوهی**

از دیگر نکات حائز اهمیت در **اقدام پژوهی**، انتخاب روش مناسب برای انجام پژوهش است. شما بایستی از بهترین و کارآمدترین روش‌ها برای جمع‌آوری و تحلیل داده‌های پژوهش خود استفاده کنید. به این طریق **اقدام پژوهی** شما اعتبار بیشتری پیدا می‌کند.

- **برنامه‌ریزی زمانی**

هرگز اهمیت برنامه‌ریزی زمانی و مدیریت زمان را دست‌کم نگیرید. قبل از اقدام به شروع پژوهش خود، بهتر است یک برنامه برای پیشبرد مراحل خود داشته باشید و سعی کنید هر یک از مراحل **اقدام پژوهی** را در زمان تعیین شده به اتمام برسانید.

پیشنهادات و توصیه‌ها برای افزایش کیفیت و کارایی نتایج حاصل از اقدامات پژوهی

کلام آخر

اقدامات پژوهی می‌توانند نتایج بسیار مفید و ارزشمندی را برای یک محیط آموزشی یا کاری به همراه داشته باشند. همچنین این اقدامات نتایج مطلوبی را برای پژوهشگر داشته و برای او رزومه حساب می‌شود. از آن گذشته این پژوهش‌ها مزایای مختلفی را برای افراد به ارمغان می‌آورند. شما می‌توانید بهترین اقدامات پژوهی را با موضوع‌های مختلف و متنوع از مجموعه دانش برتر تهیه کنید.

بروزترین اقدام پژوهی‌ها در سایت دانش برتر